

Özgürlüğün olmadığı yerde yeni fikirlerden, fikirlerin olmadığı yerde yenilikten, yeniliklerin olmadığı yerde reformlardan, girişimcilikten, bilimden, sanattan, teknolojiden, sosyal sorumluluk ağlarından ve dolayısıyla kalkınmadan, refahtan, küresel rekabet ortamında yükselen milli bir ekonomiden bahsetmek mümkün değildir.

Bu nedenle özgür bir tartışma ortamı dileyerek, Koç Üniversitesi ve TÜSİAD ve işbirliğinde Ekonomik Araştırmalar Forumu’muzun düzenlediği “Enflasyonun Nedenleri ve Sonuçları” başlıklı konferansımıza başlıyoruz; hoş geldiniz. TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli Konuklar,

Yüksek enflasyon oranı Türkiye ekonomisinin temel sorunlarından biri haline geldi. Anımsayacağınız üzere, 2001 yılında %70’lere kadar çıkan enflasyon oranını kriz sonrası reformlar ile tek hanelere indirmeyi başarmıştık. Bu başarının ardından enflasyonun tekrar yükselişi, 2017 yılından itibaren çift hanede seyretmesi ve Ekim ayı itibarıyla %25.2 seviyesine çıkması son derece üzücü ve önümüzdeki dönem için kaygılandırıcı.

Üretici fiyatlarındaki artışın %45 düzeyinde seyretmesi önümüzdeki aylarda üretim maliyetlerindeki artışın tüketici fiyatlarına yansıtacağına işaret etmekte. Üstelik yüksek enflasyon maalesef geçici etkilerden kaynaklı değil. Mevsimsel etkilerin görülmesine neden olabilecek enerji, gıda, alkollü ve alkolsüz içecekler ile altın fiyatlarının dışarıda tutularak hesaplandığı çekirdek enflasyonun da %24.3’e çıkması yüksek enflasyonun daha temel nedenleri olduğuna işaret ediyor. Enflasyon oranı yükseldikçe ekonomiye dair beklentileri olumsuz etkilemekte ve belirsizlikleri artırmakta. Bu durum düşük gelir seviyeleri başta olmak üzere toplumun her kesimini olumsuz olarak etkilemekte. “Hayat pahalılığı” olarak da adlandırılan yüksek enflasyonun nedenleri konusunda kamuoyunda farkındalığın artırılmasına ihtiyaç var. Zira nedenlerini iyi anlamadığımız ve analiz etmediğimiz bir sorunu çözebilmemiz mümkün değil.

TÜSİAD bu konuda uzun zamandır çalışmalar yapıyor ve kamuoyunu ve politika yapımcıları bilgilendirmeye ve enflasyonun azımsanmaması gereken bir sorun olduğunu ortaya koymaya çalışıyor. Enflasyon oranı henüz %8-9 bandında dalgalanırken, bu oranların dahi yüksek olduğunu ve hızla çift haneye çıkma riskini barındırdığını belirtmiş bu konuda atılması gereken politika adımlarını vurgulamıştık.

- 2015 yılında “Türkiye’de Enflasyon Dinamikleri: Fırsatlar ve Riskler” başlıklı raporumuz ile dünyadaki ve Türkiye’deki enflasyon dinamiklerini, Türkiye ekonomisinin enflasyon kaynaklı risklerini tartışmış, para politikasında enflasyon hedeflemesinden uzaklaşılmasının tehlikelerine dikkat çekmiştik.
- 2016 yılında yayınladığımız “Yapısal Sorunlar Perspektifinden Gıda Enflasyonu” Raporu ile artmakta olan gıda enflasyonunun nedenlerini, tarım-gıda sektöründe yaşanan sorunları ve politika önerilerini ele almış, gıda enflasyonunun önümüzdeki dönemde artmaya devam edeceğinin altını çizmiştik.

Raporumuzun yayınlandığı yılın sonunda %7,8 olan gıda enflasyonu bugün itibariyle maalesef %29.3’e düzeyine çıktı.

Değerli Konuklar,

Büyümede elde edilen başarı ne yazık ki fiyat istikrarında sağlanamadı ve son dönemde Türkiye’nin enflasyon oranı gelişmekte olan ülkelerin ortalama enflasyon oranının çok üzerinde gerçekleşti. Gelişmekte olan ülkelerin ortalama enflasyon oranı %4’e doğru yakınsarken, Türkiye negatif şekilde ayrışıyor. Güney Afrika, Brezilya, Hindistan, Endonezya gibi finansal piyasalarda ülkemizle sıkça karşılaştırılan diğer ülkeler enflasyonlarını başarılı bir şekilde %5’in altına indirdiler. Hindistan’da büyüme oranı yüzde 6,7 iken enflasyon oranı %4,6, Endonezya’da büyüme yüzde 5,1 iken enflasyon oranı %3,6. Gelişmekte olan ülkelerin pek çoğunda, enflasyon hedeflemesi yapan, bağımsız merkez bankaları sayesinde fiyat istikrarı sağlandı ve büyüme ile enflasyon arasındaki dengede başarılı sonuçlar elde edildi.

Değerli Konuklar,

Büyüme ve enflasyon arasındaki ilişkide bir ödünleşme yoktur. Önemli olan yüksek oranda bir büyüme elde etmek değil, sürdürülebilir yüksek büyümeye ulaşmaktır. **Fiyat istikrarının sağlanamadığı bir büyümenin sürdürülebilir bir büyüme olması mümkün değildir.** Fiyat istikrarını sağlayıcı politikalarla enflasyonu kalıcı şekilde %5 ve altına indirilmeden Türk Lirası cinsinden finansman maliyeti sorununu, döviz cinsinden borçlanma ihtiyacını ve kur riski sorunlarımızı çözmemiz mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla ekonomideki temel hedeflerden biri enflasyon oranının düşürülmesiyle fiyat istikrarının sağlanması olmalıdır.

Enflasyonla mücadele uzun süren kararlı politikalar gerektirir. Enflasyonun mevcut seviyelerden tek haneye inebilmesi için sıkı para politikası ve bunu destekleyici maliye politikasının sabırla yürütülmesine ihtiyaç var. Şu ana kadar hem Yeni Ekonomi Programı’nda belirtilen gerçekçi hedefler ve tasarruf tedbirlerinin hem de Merkez Bankamızın sıkılaşma yönünde attığı adımların enflasyonun kontrol alınmasına yardımcı olacağına inanıyoruz.

İçinde bulunulan bu zorlu dönemde zaman zaman piyasa ekonomisiyle çelişkiler yaratabilecek bazı uygulamalarla da karşılaşmaktayız. Daha önce de belirttiğimiz gibi dünyanın hiçbir yerinde fiyat denetimleri ve benzeri uygulamalar ile enflasyonu düşürmede başarılı sonuç alınamamıştır. Aksine bunlar üretime, istihdama ve tüketiciye olumsuz katkıda bulunmuştur. Nitekim ülkemizde de geçmişte bu yöntemler denenmiş ve bunların faydalı olmadığı tecrübe edilmiştir. Bu anlamda gerek enflasyonla mücadelede, gerek ekonomi için alınacak diğer önlemlerde, her koşulda serbest piyasa ilkelerine bağlı kalınmasının çok önemlidir; elzemdir.

Değerli Konuklar,

İş dünyası olarak, gerekli politikaların uygulanması durumunda ekonomimizin içerisinde bulunduğu krizi aşacağına, finansal istikrarın sağlanacağına ve sürdürülebilir büyüme sürecine döneceğimize inanıyoruz.

Bu süreçte en önemli ekonomik partnerimiz olan Avrupa Birliği ile ilişkilerin olumlu çerçevede sürdürülmesi, AB üyelik perspektifinde kararlılık ile yol alınması ve gümrük birliği revizyonu sürecinin başlatılması son derece önemlidir. Diğer bir yandan ABD ve diğer stratejik ortaklığımızın yapıcı bir şekilde devam ettirilmesi güçlü ekonomi hedefimize katkı verecektir. Bu hedeflerimize ulaşmak için kurumların bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğünün sağlanması kaçınılmazdır.

Bu unsurların sağlanamadığı bir ortam güçlü bir ekonominin gereksinimlerini karşılayamaz. Ekonomik reformlarla eşzamanlı olarak demokratik açılımlar, ifade ve basın özgürlüğünün sağlanması ve özgürlük alanlarının genişletilmesi şarttır.

Türkiye’yi demokratik değerlerimiz ve milli ekonomik menfaatlerimiz açısından tekrardan Avrupa Birliği’nin Kopenhag demokratik kıstaslarına uyan bir ülke olma saygınlığı ve küresel gücüne yükselmeliyiz. Zira özgürlüğün olmadığı yerde yeni fikirlerden, fikirlerin olmadığı yerde yenilikten, yeniliklerin olmadığı bir yerde reformlardan, girişimcilikten, bilimden, sanattan, teknolojiden, sosyal sorumluluk ağlarından ve dolayısıyla kalkınmadan, refahtan, küresel rekabet ortamında yükselen milli bir ekonomiden bahsetmek mümkün değildir.

Değerli Konuklar,

Verimli, özgür, somut öneriler odaklı bir tartışma diliyorum. Çok değerli konuşmacılarımıza ve sizlere teşekkürlerimizi sunuyorum.